

PROJE ÖNERİLERİ

TÜRKİYE'NİN GİRİŞİMCİLİK DÖNÜŞÜMÜ

TUSİAD

TUSIAD

**TÜRKİYE'NİN
GİRİŞİMCİLİK
DÖNÜŞÜMÜ**

PROJE ÖNERİLERİ

27 MART 2018

TS/GRŞM/18-009

İÇİNDEKİLER

PROJE HAKKINDA.....	1
PROJE ÖNERİLERİ	3
PROJE HARİTASI	4
1. GİRİŞİMCİ DOSTU DÜZENLEYİCİ ÇERÇEVE OLUŞTURULMASI.....	6
2. GİRİŞİMCİLİĞE YÖNELİK ALTYAPININ GÜÇLENDİRİLMESİ VE GEREKLİ TEŞKİLATLARIN KURULMASI	7
3. FİNANSMAN KAYNAKLARININ ÇEŞİTLENDİRİLMESİ VE YENİ TEŞVİK MEKANİZMALARI YARATILMASI.....	9
4. EKOSİSTEMİN YETKİNLİĞİNİN ARTIRILMASI	11
5. EKOSİSTEMİN TANITIMININ YAPILMASI & KÜRESEL BAĞLANTILARININ GÜÇLENDİRİLMESİ	13
PROJE EKİPLERİ	16

PROJE HAKKINDA

TÜSİAD Mayıs 2017’den beri yürüttüğü çalışmalar ile, Türkiye’de girişimcilik ekosisteminin geliştirilmesine yönelik öneriler üretmektedir. Türkiye’deki girişimcilik ekosisteminin geliştirilmesi ve girişimcilik ekosistemi sıralamalarına Türkiye’den bir şehrin sokulması amacıyla kurulan Girişimcilik Ekosistemi Proje Grubu, Mayıs – Ekim 2017 döneminde;

- Dünya’da girişimcilik ekosistemi açısından en gelişmiş şehirleri inceleyerek bu şehirlerde hayata geçirilen iyi uygulamaları tespit etmiş;
- Benzer uygulamaların Türkiye’ye adapte edilmesi ve ülkemizde hayata geçirilebilmesine yönelik somut öneriler hazırlamış;
- Türkiye’nin belli başlı şehirlerinde girişimcilik ekosisteminin mevcut durumunu ve gelişimini izlemeye yönelik performans göstergeleri belirlemiş ve
- Bu çalışmalarını akademik araştırmalar ile veri temelli olarak desteklemiştir.

Söz konusu çalışmalar girişimcilik ekosistemi açısından önem arz eden 7 temel alanda yürütülmüştür: “Altyapı”, “Eğitim ve Mentorluk”, “Ekosistem Promosyonu”, “Finansal Destek Sistemleri”, “Hukuk”, “İletişim” ve “KPI-Endeks”. İlgili proje ekiplerinde, Türkiye’deki

girişimcilik ekosistemden girişimci, yatırımcı, melek yatırım ağı, ortak çalışma alanı, üniversiteler, danışmanlık ve hizmet şirketleri, büyük şirketler ve girişimcilikle ilgili STK’lar gibi yapılardan 40’ı aşkın uzman görev almıştır.

Türkiye’nin girişimcilik dönüşümüne yön vermek adına geliştirilen proje seti ile, Türkiye’deki girişimcilik ekosisteminin gelişmesi adına,

- girişimci sayısının artırılması;
- hukuki ve idari altyapının oluşturulması;
- ortak çalışma alanları ihtiyacının giderilmesi ve daha geniş bir zemine yayılması;
- girişimcilere yeni yöntemlerle finansman sağlanması;
- teknoloji temelli girişimcilerin desteklenmesi;
- eğitim ve mentorluk imkanlarının artırılması;
- uluslararası arenada ilişkilerin geliştirilmesi ve Türkiye’nin bu alanda tanıtılması gerekliliklerine işaret edilmektedir.

Ayrıca, kamu tarafında bu konudaki strateji geliştirme, tanıtım, destek ve kontrol gibi faaliyetleri tek elde toplayacak bir yapı, yurtdışında tanıtım ve koordinasyon sağlayacak bir teşkilat ve bu alanda veri toplanması, akademik çalışmalar yapılması, eğitim zemininin genişletilmesi gibi uzun vadeli ama yüksek etkili öneriler de ortaya konmaktadır.

PROJE ÖNERİLERİ

- GİRİŞİMCİ DOSTU DÜZENLEYİCİ ÇERÇEVE OLUŞTURULMASI
- GİRİŞİMCİLİĞE YÖNELİK ALTYAPININ GÜÇLENDİRİLMESİ VE GEREKLİ TEŞKİLATLARIN KURULMASI
- FİNANSMAN KAYNAKLARININ ÇEŞİTLENDİRİLMESİ VE YENİ TEŞVİK MEKANİZMALARI YARATILMASI
- EKOSİSTEMİN YETKİNLİĞİNİN ARTIRILMASI
- EKOSİSTEMİN TANITIMININ YAPILMASI & KÜRESEL BAĞLANTILARININ GÜÇLENDİRİLMESİ

TÜRKİYE'DE GİRİŞİMCİLİK EKOSİSTEMİ NASIL GELİŞİR?

BİR HAYAL... BİR FİKİR... BİR ÜRÜN... BİR HİZMET...

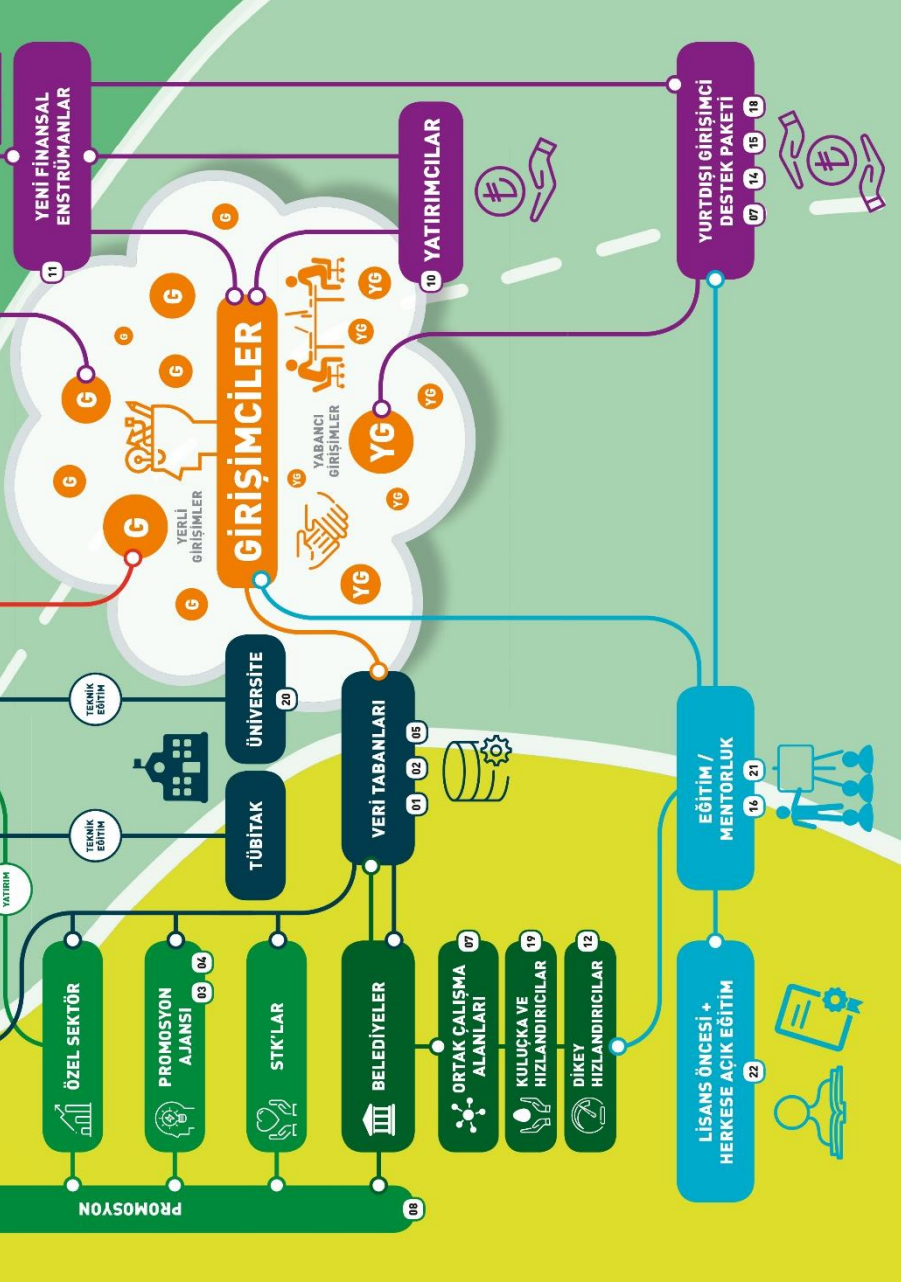
Hedefler:

- ➔ Türkiye'nin her bölgesinde Girişimcilik Ekosistemi'nin geliştirilmesi
- ➔ En az bir şehrimizin dünyanın ilk 20 girişimci şehri arasında yer alması!

Birlikte Çıkılacak Bir Yolculuk

TÜSİAD

1. GİRİŞİMCİ DOSTU DÜZENLEYİCİ ÇERÇEVE OLUŞTURULMASI

– Girişimcilik Kurumsal Düzenlemesi (Proje No. 6)

İlgili proje önerisinde, ekonomik ve sosyal karar alma süreçlerinde doğru yorumlamaya ve kamu politika ve uygulamalarının sistematik biçimde yürütülmesine yardımcı olacak, girişimcilik ekosisteminin tüm bileşenlerini içeren bütüncül bir yasal düzenleme çalışması yapılması önerilmektedir. Projede ayrıca, söz konusu düzenlemenin yürütülmesinden sorumlu olacak kamu kurumunun tespit edilmesi ve/veya belirlenmesinin gereğine de işaret edilmektedir.

– Yerel Yönetim Verilerinin Girişimcilere Açılması (Proje No. 5)

İlgili proje önerisinde, yerel yönetimlerin verdikleri hizmetlere ilişkin sahip oldukları kişiselleştirilmemiş verilerin girişimcilerin kullanımına açılması için gerekli düzenlemelerin yapılması önerilmektedir. Bu çerçevede, ulaşım, enerji, çevre başta olmak üzere belediyeler tarafından toplanan bilgilerin gerek şehirle ilgili sorunların çözümü, gerekse bu alanlardaki teknolojik gelişime destek için kullanılması ve bu sayede ilgili şehirlerin girişimciler açısından cazip merkezler haline getirilmesi hedeflenmektedir.

– Girişimci Vizesi (Proje No. 14)

Girişimcilik ekosistemimizin gelişiminin dünyadaki katma değeri yüksek iş gücünün Türkiye’ye çekilmesi ile hızlanacağından hareketle ortaya konulan Girişimci Vizesi projesinde, ülkemizi bulunduğu coğrafyada teknoloji girişimlerinin merkezi haline getirmek amacıyla yabancı girişimcilere özel avantajlar sağlayan bir program geliştirilmesi önerilmektedir.

2. GİRİŞİMCİLİĞE YÖNELİK ALTYAPININ GÜÇLENDİRİLMESİ VE GEREKLİ TEŞKİLATLARIN KURULMASI

– Girişimciliğe Yönelik Altyapının Güçlendirilmesi (Proje No. 7)

İlgili projede, belediyelerin ve kamunun desteğiyle hayata geçirilebilecek beş çözüm önerisi çerçevesinde, girişimcilere ücretli/ücretsiz birtakım imkanlar sunulması suretiyle Türkiye’de girişimcilik altyapısının güçlendirilmesi hedeflenmektedir:

(i) Belediyelerin elindeki atıl binaların ortak/paylaşımli çalışma alanına dönüştürülerek ücretsiz bir şekilde girişimcilerin kullanımına sunulması;

(ii) Belediyeler veya kamuya ait alanlarda yabancı girişimciler, şirketler ve yatırımcılar için cazibesi olacak, ücretli ve büyük girişimcilik kampüslerinin kurulması;

(iii) Belirlenecek özel alanlarda şehirdeki girişimcilik faaliyetlerinin odaklanacağı girişimcilik mahallelerinin oluşturulması;

(iv) Belediyeler tarafından kullanılmayan arazilerde girişimcilerin tüm ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik olarak şehrin büyüklüğüyle orantılı inşa edilecek donanımlı yapılar inşa edilmesi;

(v) Girişimcilere yönelik faaliyetlerin düzenlenebilmesi için ücretsiz etkinlik alanları oluşturulması.

– Dikey (Tematik) Hızlandırıcıların Kurulması ve Teşvik Edilmesi (Proje No. 12)

İlgili proje önerisinde, dikey alanlarda teknoloji geliştiren girişimleri destekleyecek hızlandırma programlarının kurulmasıyla girişimcilerin devletin ve yerel yönetimlerin stratejilerine uyumlu alanlara yönlendirilmesi önerilmektedir.

- **İleri Teknoloji Girişimlerini Destekleme Programı (Proje No. 17)**
İlgili proje önerisi ile; seçilecek teknolojik alanlarda (savunma, inşaat, ulaşım, altyapı, enerji, çevre/şehircilik, yapay zekâ, büyük veri, blok zinciri, vb.) faaliyet gösteren ileri teknoloji temelli girişimlere, ilgili bakanlıkların himayesinde kurulacak merkezlerde, özel sektör ve üniversitelerin katılımıyla bir destek programı sunulması planlanmaktadır. İleri Teknoloji Girişimlerini Destekleme Programı ile girişimcilere eğitim/mentorluk, finansman, fiziksel çalışma alanı, hukuk danışmanlığı, teknoloji geliştirme, finans, yatırımcı bulma ve ilk müşterilere erişim gibi konularda katkı sağlanması öngörülmektedir.

3. FİNANSMAN KAYNAKLARININ ÇEŞİTLENDİRİLMESİ VE YENİ TEŞVİK MEKANİZMALARI YARATILMASI

3.1. Yeni Finansal Araçlar:

– **Girişimciler için Alternatif Finansal Araçların Geliştirilmesi (Proje No. 11)**

Girişimcilere alternatif finansal araçlar sunulmasını hedefleyen bu proje ile, özellikle erken aşamada finansmana erişim konusunda dört öneri sunulmaktadır:

(i) Bireysel Katılım Sermayesi Yönetmeliği’ndeki yatırımcılar arasına profesyonel çalışanların da dahil edilmesi.

(ii) Melek yatırım ağlarının yatırım yaptığı girişimlere kamu kaynaklarından eş yatırım (“co-investment”) yapılarak daha yüksek tutarlarda yatırım yapılması.

(iii) Proje finansmanında, girişimlere finansmana parayı harcamadan önce ulaşma imkanının sağlanması, bunun kamu-girişim-banka ortaklığında modellenmesi.

(iv) Girişim sermayesi fonlarına destek sağlanması adına, fon performanslarının düşük kalması durumunda devlet tarafından belli oranlarda garanti sağlanması.

3.2. Teşvik:

– **Girişimcilik Ekosistemi Teşvikleri (Proje No. 1)**

Bu proje ile Türkiye’de girişimcilik ekosistemi hakkında katma değerli veri toplayan şirketlerin (ya da akademik kurumların) ve ortak/paylaşımlı çalışma alanlarının çeşitli hibe, teşvik ve vergisel destekler ile büyümelerinin sağlanması amaçlanmaktadır.

- **Girişimcilik Teşviklerinin Denetlenmesi (Proje No. 9)**
İlgili proje kapsamında, girişimcilere verilen desteklerin bağımsız bir izleme ve değerlendirme sistemi ile verimliliklerinin takip edilmesi ve ayrıca bu sistem sayesinde yapılacak düzenli değerlendirmeler sonucunda daha sağlıklı destekler verilmesi önerilmektedir.
- **Yabancı Girişimcilerin Türkiye’ye Çekilmesi (Proje No. 15)**
İlgili proje önerisinde, kamu fonlarının bir kısmının yurtdışından gelen yabancı girişimciler için başlangıç sermayesi olarak yapılandırılması ile Türkiye’nin bulunduğu coğrafyada teknoloji girişimlerinin merkezi haline getirilmesi planlanmaktadır.
- **Mentorluk Çalışmalarının Desteklenmesi (Proje No. 21)**
İlgili projede, mentorluk çalışmalarının gerek sağlayıcılar gerekse alıcılar açısından desteklenmesi ile nitelikli mentorluk hizmetlerinin yaygınlaştırılması hedeflenmektedir. Proje kapsamında, kamu desteklerinin mentorluk alma koşulu ile verilmesinden, girişimcilere yapılan yatırımların belli bir miktarının etkin mentorluk desteği için ayrılmasına kadar bir seri teşvik önerisinde bulunmaktadır.

4. EKOSİSTEMİN YETKİNLİĞİNİN ARTIRILMASI

– Yatırımcı ve Girişimci Eğitimleri (Proje No. 13)

Proje kapsamında, ekosistemdeki özellikle yatırım süreçleri bakımından verimliliğin artırılması adına, gerek yatırımcılara, gerekse girişimcilere yönelik eğitim programları geliştirilmesi önerilmektedir.

– Çevrimiçi Girişimcilik Platformu (Proje No. 16)

Türkiye’de girişimcilik ekosisteminin yetkinliğinin artırılmasına katkı sağlamak amacıyla bir çevrimiçi girişimcilik platformu kurulması önerilmektedir. Bu platformda eğitimler, yararlı kaynaklar ve araçlar, motive edici içerikler ve mentorluk desteğine erişimin sağlanması amaçlanmaktadır.

– Teknopark, TTO, Kuluçka Merkezleri ve Hızlandırma Programlarının Verimlilik ve Etkinliğinin Artırılması (Proje No. 19)

Teknopark, teknoloji transfer ofisleri, kuluçka ve hızlandırıcı gibi yapılarda verimlilik ve etkinliğin artırılmasına yönelik bir kapasite geliştirme programı önerilmektedir. Bu çerçevede;

(i) söz konusu yapıların yöneticilerine eğitimler verilmesi;

(ii) geliştirilecek ortak performans göstergelerine dayalı bir değerlendirme/izleme sistemi ile bu yapıların performanslarının anlamlı bir şekilde takip edilmesi önerilmektedir.

– Girişimci ve Yenilikçi Fakülte Uygulaması (Proje No. 20)

Üniversitelerde daha etkin bir girişimcilik eğitimi verilmesi için farklı disiplin ve bölümleri birleştirecek yeni bir fakültenin

kurulması projelendirilmiştir. Bilgisayar bilimleri, girişimcilik, temel mühendislik ve tasarım gibi bölümleri içerecek bu tarz bir yenilikçi fakülteyi hayata geçirmek isteyen üniversitelerimizin fakülte kurulum sürecine yönelik kolaylaştırıcı düzenlemelerin yapılması önerilmektedir.

– **Yüksek Öğrenim Öncesi Gençlerin Girişimciliğe Hazırlanması (Proje No. 22)**

İlgili proje önerisinde; okul öncesi ve ayrıca eğitime erişimi sınırlı olan kitlenin girişimcilik eğitimlerine ulaşabilmesi için 4 öneri getirilmektedir. Bunların özeti aşağıda sıralanmaktadır.

(i) Girişimcilik ve yenilikçilik ile ilgili eğitimlerin ilköğretim ve lise seviyesinde yaygınlaştırılması.

(ii) Eğitimcilerin ve ebeveynlerin girişimcilik ve yenilikçilik konularında eğitilmeleri.

(iii) Üniversite ve üniversite öncesi müfredatın girişimcilik ve yenilikçilik açısından gözden geçirilerek güncellenmesi.

(iv) Üniversite eğitimi almamış/alamamış kişilere girişimcilik eğitimleri verilmesi.

5. EKOSİSTEMİN TANITIMININ YAPILMASI & KÜRESEL BAĞLANTILARININ GÜÇLENDİRİLMESİ

5.1. Ekosistemin ve girişimciliğin tanıtımı

– Girişimcilik Ekosistemi Tanıtım Ajansı (Proje No. 4)

İlgili projede, Türkiye’deki girişimcilik ekosistemi hakkında veri toplayacak, Türkiye’deki girişimleri yerli ve yabancı şirketler ile bir araya getirecek, özel sektör ile kamu arasında köprü olacak, akademik araştırmalar yaptıracak ve yapılanları destekleyecek, Türkiye’deki girişimcilik ekosistemini aktif bir şekilde yurtdışında ve yurtdışında tanıtacak, bilgi ve veri paylaşacak, yerel ve uluslararası etkinlikler yapacak bir araştırma ve tanıtım merkezinin kurulması önerilmektedir.

– Girişimcilik Konusunda Televizyon Kanalı Kurulması (Proje No. 8)

İlgili proje önerisinde; başta Belediyeler ve özel sektöre ait kuluçka/hızlandırma merkezleri veri tabanında kayıtlı girişimcileri ve söz konusu merkezlerde yürütülen faaliyetleri tanıtım amaçlı olacak ve aynı zamanda girişimcilik konusunun ülke çapında tanıtım ve özendirilmesi amacıyla hizmet edecek yayınlar yapacak bir televizyon kanalının kurulması planlanmaktadır.

– Girişim ve Girişim Sermayesi Yatırım Aracı Raporu (Proje No. 10)

Bu proje ile Girişim Yatırım Aracı’nın (GYA) ya da farklı ülkelerdeki getiriler ile ilgili durumun ortaya konulduğu bir rapor hazırlanması planlanmaktadır. Bu sayede yatırım yapmadan önce risk, getiri büyüklüğü, dönüş zamanı ve yatırım rakamına göre

yatırım aracı seçen yatırımcılara, GYA konusunda da bir analiz sunularak, girişimlerin bir yatırım aracı olarak daha cazip hale gelmesi sağlanacaktır.

– **Girişim Değişim Programı (Proje No. 18)**

Girişim Değişim Programı projesi ile yurtdışındaki ekosistemler ile Türkiye’deki girişimcilik ekosistemi arasında bilgi ve yetenek alışverişi sağlanması hedeflenmektedir. Bu program ile hem dış ekosistemin Türkiye pazarına yönelik çalışmalarına destek sağlanması, hem de Türkiye’den yurtdışına açılmak isteyen girişimlere kolaylık sağlayacak bir mekanizmanın oluşturulması planlanmaktadır.

5.2. Veri tabanı oluşturulması

– **Türkiye Girişimcilik Haritası ve Veri tabanı (Proje No. 2)**

Bu proje ile hedeflenen, Türkiye’nin girişimcilik ekosisteminin tanıtımını tüm dünyada yapabilmek için bir veri tabanı altyapısı oluşturulmasıdır. Bu veri tabanı çalışması ile yurtiçi ve yurtdışındaki yatırımcı ve girişimcilerin diledikleri bilgilere kolaylıkla ulaşabilecekleri bir ana kaynak oluşturulmuş olacaktır. Bu proje kapsamında;

(i) girişimcilik ekosisteminin paydaşlarının (girişimler, yatırımcılar, kuluçkalar ve hızlandırıcılar ile girişimciliğe destek veren oyuncular gibi) listeleneceği bir veri tabanı,

(ii) belediye ve özel sektöre ait kuluçka ve hızlandırıcılarda faaliyet gösteren girişimlerin ve buldukları aşamaların listeleneceği bir veri tabanı ve

(iii) söz konusu veri tabanlarındaki bilgilerin bir harita üzerinde gösterileceği bir internet sitesi ile mobil uygulama hazırlanması önerilmektedir.

– **Ekosistem Algısının Yönetilmesi (Proje No. 3)**

Bu projeyle, Türkiye’deki girişimcilik ekosistemi konusunda kalitatif bilgi toplayacak akademik çalışmaların ve raporların hazırlanmasının teşvik edilmesi önerilmektedir. Söz konusu akademik çalışma ve raporların, çeşitli endeksler vasıtasıyla ülkeler ve şehirlerin girişimcilik potansiyeli konusunda sıralamalar yapan kurumlar ile paylaşılmasıyla bu çalışmaların olumlu yönde etkilenmesi mümkün olabilecektir.

PROJE EKİPLERİ

Girişimcilik Ekosistemi Çalışma Grubu Başkanı Murat PEKSAVAŞ’ın liderliğinde yürütülen proje çalışmaları yedi farklı proje ekibi tarafından gerçekleştirilmiştir.

TÜSİAD olarak, Türkiye’nin Girişimcilik Dönüşümü için bir yol haritası hazırlanmasına destek veren tüm proje ekiplerimize teşekkür ediyor, çalışmaların gerçekleştirilmesinde iş birliğimizin artarak devam etmesini diliyoruz.

ALTYAPI PROJE EKİBİ

Ekip Lideri: İhsan ELGİN | Özyeğin Üniversitesi
Ahmet ONUR | Kolektif House

Üyeler: Onur ALTIŞIK | Koç Üniversitesi
Hande Didem ALTOP | Endeavor Türkiye
Kerem MERGEN | Fikiron
Levent ÖCAL | Habita Coworking
Dilek ÖZMEN | Fiba Holding

EĞİTİM VE MENTORLUK PROJE EKİBİ

Ekip Lideri: Mehmet ONARCAN | Mentors Network Turkey

Üyeler: Mehmet ERÇEK | İTÜ Arı Teknokent
Semih ERDEN | Ege Üniversitesi EBİLTEM TTO
Alev ERTEM | Endeavor Türkiye
Adil ORAN | ODTÜ İşletme Fakültesi
Mahmut ÖZDEMİR | Koç Üniversitesi
Başak SARAL | Habitat Derneği Girişimcilik Merkezi
Sinan TANDOĞAN | TÜBİTAK
Aslı KURUL TÜRKMEN | Endeavor Türkiye

EKOSİSTEMİN PROMOSYONU PROJE EKİBİ

Ekip Lideri: Mehru AYGÜL | Girişimcilik Vakfı
Üyeler: Dilek DAYINDARLI | Scalex
Ayşe SABUNCU | Impact Hub
Ussal SAHBAZ | GE Türkiye
Ata UZUNHASAN | Galata Business Angels

FİNANSAL DESTEK SİSTEMLERİ PROJE EKİBİ

Ekip Lideri: Doğan TAŞKENT | Arkan & Ergin Kurumsal Finansman
Üyeler: Semih AKÇOMAK | ODTÜ TekPol
Kaan AKSAY | Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı
Cem BAYTOK | İda Capital
Mete ÇAKMAKÇI | Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı
Elif KOŞOK | TÜBİTAK
Can METHSON | Keiretsu Forum Türkiye
(Sevgi ve şükranla anıyoruz)
Numan NUMANBAYRAKTAROĞLU | 212 VC
Cem ÖTKÜN | Koç Finans
Cihan Vahdettin ÖZSÖNMEZ | Koç Üniversitesi

HUKUK PROJE EKİBİ

Ekip Lideri: Erdem TÜRKEKUL | Türkekul Hukuk Bürosu
Üyeler: Nurdan ÇAVDAROĞLU | Çavdaroğlu Hukuk Bürosu
Can OĞUZER | Oğuzer & Okşak Avukatlık Bürosu

İLETİŞİM PROJE EKİBİ

Ekip Lideri: Ali ÜSTÜNDAĞ | İlteK Media

KPI VE ENDEKS PROJE EKİBİ

Ekip Lideri: Samir DELİORMANLI | Koç Holding
Üyeler: Beril BOYACIOĞLU BAKIR | Koç Üniversitesi
Arif Orçun SÖYLEMEZ | Marmara Üniversitesi
Serkan ÜNSAL | Startups.watch

Proje ekiplerinin çalışmaları, TÜSİAD Girişimcilik ve Gençlik Çalışmaları Bölümü’nden şu isimler tarafından koordine edilmiştir:

Melda ÇELE | Genel Sekreter Yardımcısı
Seda KÖKNEL | Bölüm Direktörü
Kadir Yusuf ÖZTÜRK | Uzman Yardımcısı
Betül Kübra ARSLAN | Uzman Yardımcısı

TUSIAD